

Evaluatie Preventie- en Handhavingsplan 2021 t/m 2024 + 2025

Samenvatting

De meest relevante evaluatieresultaten zijn:

- Uit de Gezondheidsmonitors Jeugd van de afgelopen jaren bleek duidelijk dat het alcoholgebruik onder jongeren (klas 2 en 4 regulier middelbaar onderwijs) van 2005 tot 2019 fors is gedaald. In de coronaperiode steeg het alcoholgebruik licht (zie de Gezondheidsmonitor 2021), maar in 2023 (Gezondheidsmonitor 2023) was het alcoholgebruik weer op het niveau van vóór corona. Dit was ook het landelijke patroon. Positief is dat regio Gooi en Vechtstreek in 2023 op een aantal belangrijke indicatoren (recent alcoholgebruik en 'binge drinken') onder jeugd niet meer hoger scoorde dan landelijk.
- Uit de Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen van 2022 en 2024 blijkt dat er meer jongvolwassenen (16 t/m 25 jaar) in Gooi en Vechtstreek alcohol drinken vergeleken met landelijk. Positief is wel dat dat percentage in 2024 (76%) lager was dan in 2022 (82%). Daarnaast rookt 19% van de jongvolwassenen dagelijks en heeft 20% in de afgelopen vier weken hasj/wiet gebruikt. Beiden zijn hoger dan landelijk (respectievelijk 14% en 15%). Er wordt wel minder gevapet dan landelijk: 3% vapet dagelijks (landelijk 4%).
- Het draagvlak onder ouders voor de leeftijdsgrens van 18 jaar voor het drinken van alcohol is stabiel.
- Uit onderzoek naar de naleving van de leeftijdsgrens door alcoholverstrekkers is gebleken dat de totale naleving in de regio is gestegen van 50% naar 67% (2023) maar voldoet nog niet aan de doelstelling van 100% in 2030. Wel scoort regio Gooi en Vechtstreek op dit punt ver boven het landelijke gemiddelde.
- De activiteiten uit het Uitvoeringsplan 2021/2022 en 2023/2024 zijn vrijwel allemaal volgens plan uitgevoerd. Op basis van actuele ontwikkelingen (zoals de coronacrisis) zijn bepaalde activiteiten vertraagd uitgevoerd maar ook zijn er diverse extra activiteiten uitgevoerd.
- Toezicht en handhaving zijn volgens plan uitgevoerd. De effectiviteit van toezicht en handhaving is aanzienlijk verbeterd met de nieuwe methode met testkopers.

Onderstaande tabel geeft een tussentijds overzicht van status van doelstellingen uit het PHP 2021 t/m 2024 + 2025 (t/m maart 2025)

Doelstelling	Doel eind 2024	2019	2022	Status maart 2025	Voortgang	Toelichting
Jongeren en jongvolwassenen						
Recent alcoholgebruik onder jongeren*	22%	29% (2019 ¹)	32% (2021 ²)	28% (2023 ¹³)	=	
Recent bingedrinken onder jongeren*	15%	20% (2019 ¹)	22% (2021 ²)	19% (2023 ¹³)	=	
Recent cannabisgebruik onder jongeren*	7%	9% (2019 ¹)	6% (2021 ²)	7% (2023 ¹³)	+	
Recent lachgasgebruik onder jongeren*	1%	1% (2019 ¹)	-	-	+	Lachgas is niet uitgevraagd in de gezondheidsmonitor jeugd 2021 en 2023 vanwege de lage prevalentie.
Zwaar drinken onder 18 t/m 24 jarigen	8%	11% (2016 ³)	18% (2020 ⁴)	Nieuwe cijfers Q2 2025	-	Resultaat uit de Gezondheidsmonitor VO 2022 niet vergelijkbaar met eerdere jaren i.v.m. wijziging in antwoordopties.
Recent cannabisgebruik onder 18 t/m 24 jarigen	13%	onbekend	18% (2020 ⁴)	Nieuwe cijfers Q2 2025	-	Niet uitgevraagd in Gezondheidsmonitor VO 2022
Recent lachgasgebruik onder 18 t/m 24 jarigen	1%	onbekend	1% (2020 ⁴)	<10 (GMJV2022) <10 (GMJV2024)	+	Niet uitgevraagd in Gezondheidsmonitor VO 2022 en 2024. Wel in Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen gezien de andere onderzoeksmethode kan dit niet vergeleken worden met de VO monitor. Wel met de nieuwe cijfers van de monitor JV (2024).
Ouders						
Ouders die achter de boodschap NIX18 staan	80%	66% (2018 ⁵)	63% (2021 ⁶)	64% (2024 ¹⁴)	=	54% staat achter de grens NIX18 en 10% vindt deze te laag
Ouders die afspraken maken over NIX18	60%	33% (2018 ⁵)	26% (2021 ⁶)	25% (2024 ¹⁴)	-	90% van de ouders heeft afspraken gemaakt over alcoholgebruik of is dit van plan. 25% heeft de NIX18 afspraak gemaakt en 10% heeft de intentie om de afspraak te maken. Gemiddelde leeftijd die ouders geschikt vinden is 17 jaar.
Ouders die (heel) vaak drinken in het bijzijn van hun kind	40%	50% (2018 ⁵)	29% (2021 ⁶)	27% (2024 ¹⁴)	+	Vraagstelling veranderd, resultaten '21 zijn niet vergelijkbaar met '18.
Ouders die afspraken maken over lachgas en cannabisgebruik	40%	onbekend	Cannabis: 37% (2021 ⁶)	Cannabis: 36% (2024 ¹⁴)	=	Lachgas is niet uitgevraagd in het ouderonderzoek.
55 t/m 74 jarigen						
55 t/m 74 jarigen dat overmatig drinkt	26%	32% (2016 ⁷)	27% (2020 ⁴)	26% (2022 ⁸) Nieuwe cijfers Q2 2025	+	
Verstrekkers						
Naleving leeftijdsgrens 18 jaar	83,0%	66% (2018 ⁹)	50% (2021 ¹⁰)	67% (2023 ¹¹) Nieuwe cijfers Q4 2025	+	NB. Resultaten van 2021 en 2023 zijn niet vergelijkbaar met 2018 omdat er een andere methode is gebruikt. In 2021 en 2023 is er een representatieve steekproef gedaan, in 2018 een hotspotonderzoek.
% Jongeren* dat aangeeft dat er wordt gedeald bij school	10%	19% (2019 ¹)	16% (2021 ²)	22% (2023 ¹³)	-	
* Leerlingen klas 2 en 4 van het regulier voortgezet onderwijs ¹ Gezondheidsmonitor Jeugd 2019 ² Gezondheidsmonitor Jeugd 2021 ³ 19 t/m 24 jarigen; Gezondheidsmonitor Volwassenen (VO) 2016 ⁴ Gezondheidsmonitor Volwassenen (VO) 2020 ⁵ Ouderonderzoek 2018 ⁶ Ouderonderzoek 2021 ⁷ Gezondheidsmonitor Volwassenen (VO) 2016 ⁸ Gezondheidsmonitor Volwassenen (VO) 2022 ⁹ Mysteryshoponderzoek 2018 ¹⁰ Mysteryshoponderzoek 2021 ¹¹ Mysteryshoponderzoek 2023 ¹² Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen (JV) 2022 ¹³ Gezondheidsmonitor Jeugd 2023 ¹⁴ Ouderonderzoek 2024						

Realisatie maatregelen huidige uitvoeringsplan - t/m maart 2025

De tabel hieronder geeft inzicht in alle maatregelen en wat de status hiervan is per maart 2025.

	Gerealiseerd
	Verwachting realisatie in 2025 volgens planning
	(Deels) anders ingevuld
	Deels gerealiseerd
	Niet gerealiseerd

Product	Metrics	Status maart 2025	Toelichting
Preventie			
Ouderavonden	10 ouderavonden totaal waarvan 2x per jaar regionaal		2023: 2x regionaal +/- 600 aanmeldingen waarvan 50% aanwezig, 200 ouderpakketten verstuurd 2024: 3x regionaal +/- 400 aanmeldingen waarvan 20% aanwezig, 160 ouderpakketten verstuurd. Schoolspecifieke ouderavonden: in totaal 461 deelnemers. Omdat we merken dat de aantallen voor de online ouderavonden teruglopen, zowel m.b.t. de aanmeldingen als de aanwezigen, wordt er in 2025 geëxperimenteerd met het organiseren van een regionale fysieke ouderavond.
(Digitale) ouder-kind avonden	Pilot voortzetten		Via Trimbos bleek een passende evaluatie niet mogelijk. Daarom is dit in 2021 anders ingevuld d.m.v. een 'ouderpakket' om het gesprek tussen ouder en kind te stimuleren. In 2024 en 2025 wordt de evaluatie van deze nieuwe interventie uitgevoerd in samenwerking met een onderzoeksbureau en Jellinek Preventie.
Ouderpanel	Afstemming met en draagvlak bij ouders bij de ontwikkeling en implementatie van onderdelen uit het PHP		De regionale webinars waren tijdens en na corona een groot succes. Tijdens de webinars wordt om feedback en input van ouders gevraagd. Daarnaast zijn we in 2022 gestart met een nieuwsbrief voor ouders die ook ruimte biedt voor interactie, de nieuwsbrief wordt verstuurd naar zo'n 3000 ouders. Ook is het ouderpakket met input van ouders ontwikkeld.
Onderzoeken of vanuit IJIslands model lokaal kan worden ingezet op zinvolle vrijetijdsbesteding			In januari 2022 heeft de werkgroep besloten voor nu niet actief in te zetten op Zinvolle vrijetijdsbesteding. Deze overweging is gebaseerd op de verwachting hoeveel het op gaat leveren vs. de investering die hiervoor nodig is. Wel worden de werkzame elementen meegenomen in de andere maatregelen die al lopen, daarnaast geven we het belang van zinvolle vrijetijdsbesteding mee in het brede sociaal domein.
Deskundigheidsbevordering rondom diverse thema's	Jaarlijks 15 deskundigheidsbevorderingstrainingen voor professionals		2024: 13 trainingen en 2 KOPPKOV trainingen en 6 webinars.
Ondersteuning scholen met behulp van Gezonde School aanpak.	Eind 2025: -RAD een of meerdere interventies: 8 VO -Welbevinden: 20 PO en 10 VO		Welbevinden gerealiseerd: 24 PO/SO scholen zijn bezig met dit thema en/of hebben het themacertificaat. 10 VO/VSO scholen zijn bezig met dit thema en/of hebben het themacertificaat. RAD deels gerealiseerd: 6 VO/VSO hebben een geldig themacertificaat RAD en/of zijn bezig met dit thema. Daarbij zetten verschillende scholen losse interventies in zoals ouderavonden of trainingen voor docenten. Om daadwerkelijk verschil te maken is echter een integrale, continue aanpak van belang.
Verspreiden landelijke e-learning 'verantwoord alcohol schenken'	Bekendheid en gebruik e-learning bij sportclubs en horeca		
Stimuleren landelijk beschikbare training in bespreekbaar maken van alcoholgebruik zwangeren	Via VSV Gooi en Vechtstreek professionals informeren		

Stimuleren Gezonde Sportomgeving	Eind 2025 hebben twintig sportverenigingen gebruik gemaakt van TeamFit bij het verbeteren van hun alcoholbeleid.		In maart 2025 zijn er 32 sportverenigingen bezig met het thema alcohol.
Bijeenkomst Gezonde Sportomgeving	Organiseren regionale bijeenkomst voor professionals		In Q2 2024 is er een bijeenkomst georganiseerd.
Nieuwsbrief Gezonde Sportvereniging	Driemaal per jaar versturen nieuwsbrief		N.a.v. de bijeenkomst gezonde sportomgeving voor professionals in Q2 2024, is besloten om de nieuwsbrief niet meer naar sportclubs te sturen maar naar professionals (ambtenaren sport, verenigingsondersteuners etc.) om regionale uitwisseling / samenwerking te bevorderen en om de overload aan nieuwsbrieven die naar clubs gaan te beperken.
Verspreiden leeftijdschecker bij sportverenigingen	Jaarlijks leeftijdscheckers versturen		In 2023 en 2024 is, in samenwerking met de gemeenten, naar alle alcoholverstrekkers een leeftijdschecker gestuurd. In 2024 is er een onderzoek gedaan naar de gebruikservaring van de leeftijdscheckers. In 2024 is op basis van de uitkomsten een nieuwe leeftijdschecker ontwikkeld. Deze is in 2025 naar alle alcoholverstrekkers verspreid, middels een korte vragenlijst worden later in 2025 de ervaringen met het werken met deze nieuwe checker opgehaald.
Regionale/lokale uitrol van landelijke campagne alcoholmatiging volwassenen/ouderen	Landelijke campagne regionaal uitrollen.		Ingezet op IkPas om dit product uit te voeren. Verder houden we in de gaten wat er landelijk wordt ontwikkeld vanuit het Nationaal Preventie Akkoord.
Campagne Hier fix je NIX	Jaarlijks realiseren 2 flights		Elk jaar in mei/juni een NIX18 campagne en in het najaar de Ziendrinkendoetdrinken campagne
IkPas/30dagengezonder	Jaarlijkse landelijke IkPas campagne in regio Organiseren 30dagengezonder		Elk jaar in december/januari de IkPas Dry January campagne en in maart 30dagengezonder.
Peergroup voorlichting (16-24 jaar)	Jaarlijks drie evenementen		Er zijn weinig geschikte evenementen voor voorlichting in de regio. Om effectieve voorlichting te kunnen geven moet het evenement aan bepaalde voorwaarden voldoen. Jellinek heeft in plaats hiervan extra moti-4 trajecten ingezet. In 2022 en 2023 is er wel voorlichting gegeven bij het evenement Young Go Loud, de doelgroep bleek echter toch te jong dus is dit stopgezet. Wel is in 2024 in samenwerking met Versa een podcast gemaakt voor jongeren die bijna 500 keer is geluisterd.
Preventief adviesgesprek	56 deelnemers		78 gesprekken gevoerd in 2023 110 gesprekken gevoerd in 2024, waarvan 40 deelnemers in groepsverband
Open inloopsprekuur	Op 4 instellingen, eenmaal per twee weken 3 uur aanwezig.		In 2024 was Jellinek Preventie tweewekelijks aanwezig op drie verschillende locaties: Productief Leren, MBO Hilversum en Elan College. Er zijn 197 deelnemers gesproken. De uren voor de vierde locatie zijn ingezet voor beleidsadvies met als doel de preventieve aanpak te borgen.
Online zelfhulp	Aanbieden van de online tool		
Moti-4	19 trajecten per jaar		In 2024 was er hoge vraag naar moti4-gesprekken (32 gesprekken), waarbij een groot deel over vaperen en blowen ging. Een belangrijk signaal.
Moti-55	6 trajecten per jaar		2023: 8 trajecten 2024: 1 traject – de drempel naar het zoeken van preventieve hulp blijft groot en de normalisering van alcohol is erg aanwezig in de regio. Het herkennen van signalen die gerelateerd zijn aan alcoholgebruik zijn bij veel professionals nog niet duidelijk. Hier wordt aan gewerkt middels het pilotproject 'vroegsignalering alcoholproblematiek 18+ in de 1e lijn'
Alcoholpoli	35 deelnemers per jaar		Omdat Tergooi hier niet meer bij betrokken is (i.v.m. capaciteit) is zowel het gesprek met ouders, als met de jongere zelf bij Jellinek komen te liggen. In 2023 zijn er daarom 55 gesprekken gevoerd. In 2024 zijn er 47 gesprekken gevoerd. Dit zorgt voor knelpunten m.b.t. budget/uren. Een belangrijke bevinding uit de gesprekken met ouders van de kinderen die met een alcoholintoxicatie op de SEH zijn beland, is dat er vrijwel geen concrete afspraken gemaakt worden met hun kind. Ook hadden ouders vaak een te hoge verwachting van de zelfbeheersing van hun kind en waren zij onvoldoende voorbereid op de situatie.
KOPP/KOV	6 groepen per jaar		2023: 55 kinderen en 23 ouders 2024: 44 kinderen en 21 ouders

Informeren evenementenorganisatoren over verantwoord alcohol schenken	Informatiepakket ontwikkelen, samenwerking met evenementenorganisatoren tbv vertaling naar praktijk		De factsheet alcohol en drugs is in samenwerking met de GHOR ontwikkeld. Deze is gedeeld met vergunningverleners van de gemeenten om feedback op te halen. Vanaf 2023 wordt deze factsheet standaard gedeeld bij het verstrekken van een vergunning voor een evenement. Op de oproepen om mee te denken hebben geen van de evenementenorganisatoren gereageerd.
Regelgevende activiteiten			
Afstemmen lokale verordeningen DHW van gemeenten	Verordeningen passend bij de laatste wetgeving, zo min mogelijk lokale afwijkingen		
Voorstel/besluit over aanvullende regelgeving m.b.t. alcohol bij het beleid voor het verlenen van ontheffingen, subsidiebeleid en evenementenbeleid	2022: onderzoek en opleveren voorstel voor besluitvorming.		De projectgroep heeft de mogelijkheden onderzocht maar ziet geen meerwaarde om op dit moment regionaal aanvullende regelgeving of beleid te ontwikkelen m.b.t. alcohol regulering/preventie bij het beleid voor het verlenen van ontheffingen, subsidiebeleid en evenementenbeleid. Lokaal blijft het natuurlijk wel mogelijk. Dergelijke lokale maatregelen kunnen te zijner tijd worden geëvalueerd en bij een nieuwe versie van het PHP kan er een nieuwe overweging worden voorgesteld.
Toezicht en handhaving			
Toezicht DHW	Structureel uitvoeren basiscontrole en leeftijdscontrole		
Verbrede inzet toezichthouders DHW	Uitzoeken uitrail boa's met andere regio's		Dit punt wordt op een andere manier ingevuld nu dat er met testkopers gewerkt kan worden. Er is hierdoor dus al minder kans op herkenning. Ook zijn er nieuwe mensen aangenomen door Hilversum.
Aanpassen sanctiestrategie aan de hand van nieuwe alcoholwet	Sanctiestrategie en stappenplan herzien		De regionale Sanctiestrategie Alcoholwet Gooi- en Vechtstreek is n.a.v. de inwerkingtreding van de Alcoholwet op 1 juli 2021 aangepast en op 23 september 2021 geaccordeerd door de regionale burgemeesters tijdens het overleg van het DVC. In het bijbehorende Stappenplan zijn de lokale verschillen in stand gelaten. Alleen de wijzigingen n.a.v. de inwerkingtreding van de Alcoholwet zijn in het Stappenplan verwerkt. Deelproject 3.3 is daarmee afgerond.
Evaluatie convenantmethode	Uitvoeren pilots en evalueren pilots. Resultaten voorleggen aan werkgroep PHP		De ervaringen met deze methode bij de sportclubs waren goed in Hilversum. De naleving is verbeterd van 40% naar 80% bij de deelnemende sportclubs. Daarom zijn we in 2023 gestart met een regionale pilot voor sportclubs met 15 deelnemers, de ervaringen met deze methode zijn goed. Het project wordt in 2024-2025 gecontinueerd, er doen 35 clubs mee.
Pilot doorschenken	Formeren van een brede werkgroep, probleemanalyse met mysteryshoponderzoek naar de naleving van het verbod in de regio Gooi en Vechtstreek, vertaling van de uitkomst van de probleemanalyse naar een plan.		In 2022 is er een onderzoek gedaan naar de naleving door bureau Objectief en door Jellinek is er onderzoek gedaan onder uitgaanders. Uit beide onderzoeken bleek dat doorschenken aan dronken klanten regelmatig voorkomt. Er is een brief gestuurd naar alcoholverstrekkers over het project en gemeenten nemen doorschenken bij dronkenschap mee in hun plannen op het gebied van veilig uitgaan.
Afstemming dealen bij school	Regionale uniforme werkwijze opstellen, onderwerp agenderen in schoolgesprekken		Onderwerp wordt waar relevant meegenomen in de schoolgesprekken door de GGD. Het advies aan gemeenten is om dit onderwerp op te nemen in het Integraal Veiligheidsplan (IVP) en dit op te pakken in samenwerking met de politie, waar de juridische bevoegdheid voor handhaving ligt. De PHP werkgroep kan adviseren indien gewenst.
Aanpak drankkoerier	Campagne starten om regionale meldpunt te promoten en afstemmen met NVWA over werkwijze		Toezicht op de online verkoop van alcohol ligt bij de NVWA. Aangezien er door de NVWA al meer is ingezet op controles, is aan deze activiteit binnen het PHP minder prioriteit gegeven en qua capaciteit voorrang gegeven aan regionale projecten. Voor meer informatie over de activiteiten van de NVWA zie: Rapport NVWA: toezicht op naleving regels Alcoholwet - Trimbos-instituut
Handhaving	Werkwijze continueren en jaarlijks evalueren		
Monitoring en evaluatie			
Mysteryshoponderzoek leeftijdsgrens	Tweejaarlijks uitvoeren onderzoek		Mysteryshoponderzoek 2023
Gezondheidsmonitor volwassenen en ouderen	Elke vier jaar gezondheidsmonitor uitvoeren		Gezondheidsmonitoren GGD GV

Gezondheidsmonitor jeugd	Elke vier jaar gezondheidsmonitor uitvoeren		Gezondheidsmonitoren GGD GV
Drugs Informatie en Monitoring Systeem (DIMS) en drugstest service	Doorlopend testen en jaarlijks een rapportage		Antenne onderzoek (incl. cijfers DIMS) 2024: 51 testavonden met 363 bezoekers in Hilversum en 384 drugssamples.
Antenne onderzoek	Jaarlijks uitvoeren Antenne onderzoek onder risicogroep		Antenne onderzoek (incl. cijfers DIMS)
Ouderonderzoek	Eens per 2/3 jaar ouderonderzoek uitvoeren		Ouderonderzoek 2021 en 2024
Registratie en nazorg alcohol gerelateerde incidenten	Tweejaarlijkse bijeenkomst met partners		Registratie alcoholgerelateerde incidenten (2023)